

heid in het geding. Grote delen van de bevolking vinden hun werk in de landbouw - vaak meer dan vijftig procent en in sommige gevallen wel tachtig procent. Eén der grootste uitdagingen nu van het ontwikkelingsprobleem is de werkloosheid, en het spreekt vanzelf dat de landbouw, die thans het grootste deel van derde-wereldbevolking werk geeft, ook in de komende decennia veel arbeidsplaatsen zal moeten opleveren. De trek van het platteland naar de steden neemt grote vormen aan, en de krottenwijken groeien er in een beangstigend tempo. De leefsituatie is in de steden natuurlijk niet minder ellendig dan het plattelandsbestaan, integendeel! Daarom is het van 't allergrootste belang dat de landbouw leef- en werkmogelijkheden biedt aan de tallozen die anders gedoemd zijn om

ver van hun land, hun dorp en hun vertrouwde sociale en culturele omgeving te verkommeren in de geïmproviseerde afvalbehuizingen rondom de miljoenensteden. Daar is het bestaan uitzichtloos en demoraliserend, en het onleefbare van de omstandigheden lokt menonwaardig gedrag, misdaad en agressie uit. Ontwikkeling van het platteland verdient de allerhoogste aandacht. Zelfs als de industrialisatie met een geweldige vaart zou gaan verlopen blijft het aantal mensen in de derde wereld dat in de landbouw en op het platteland werk moet vinden nog vele tientallen jaren toenemen. Anders dan in de rijke landen heeft de landbouw in veel ont-

de V.S. werd een belangrijke buffer-voorraad aangehouden, maar deze verdween afgelopen jaar als sneeuw voor de zon.

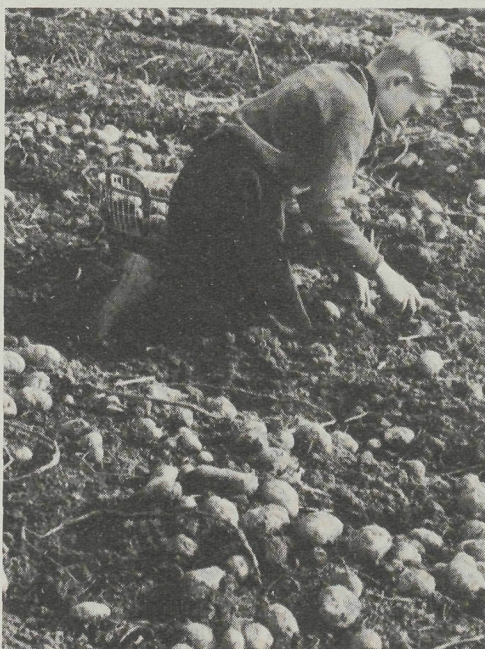
Ten dele kwam dat omdat de Amerikaanse president in een veelbetreurd politiek gebaar grote leveranties aan Rusland toezegde, en ten dele omdat men daarna aangelokt werd door het hoge prijspeil op de wereldmarkt. En wat doe je in zo'n geval wanneer er nog een voorraadjie ligt en de betalingsbalans dringend enige steun behoeft?

Stabiliserend

Internationale voedselvoorraden kunnen een stabiliserende werking hebben op het wereldmarktprijs-niveau, en tevens vervullen ze een belangrijke functie bij eventuele calamiteiten zoals een slecht oogstjaar. Daarom heeft de Voedsel- en Landbouw Organisatie ook erop aangedrongen om zo snel mogelijk te komen tot georganiseerde voorraadvorming op wereldniveau. Inmiddels is begonnen met de studies ter voorbereiding van een dergelijke voorraadvorming, maar de internationale molens hebben veel tijd nodig. In november 1974 komt er een wereldvoedselconferentie in Rome waar de ministers van de rijke en arme landen elkaar zullen ontmoeten. De bedoeling is dat de uitkomst van die conferentie het besluit zal worden om gecoördineerd tot voorraadvorming over te gaan. Dat zou in elk geval iets zijn, maar het is lang niet voldoende. De veel belangrijker vragen, die op de langere termijn betrekking hebben, vinden de ministers echter te moeilijk om over te praten. Dat zijn de vragen over de kansen die wij aan de ontwikkelingslanden willen geven om hun eigen landbouw tot ontwikkeling te brengen. Met die vragen is namelijk het landbouwbeleid van de rijke landen gemoeid en dat willen we in elk geval buiten discussie houden. Zo heeft iedereen zijn heilige koe.

Werkgelegenheid

De landbouwsector is voor de derde wereld van groot belang. Behalve de voedselvoorziening is er een zeer groot stuk werkgelegen-

wikkelingslanden dus tot taak zoveel mogelijk mensen te absorberen en werk te bieden omdat anders de enorme exodus van het platteland de derde wereld voor onoverkomelijke problemen gaat stellen.

'Groene revolutie'

De ervaringen die in de laatste jaren werden opgedaan met de zogenaamde groene revolutie - het geheel van nieuwe produktiemethoden en gewassen - kunnen niet erg positief genoemd worden. Dat moet mede toegeschreven worden aan de omstandigheid dat bij het tot ontwikkeling brengen van dit soort landbouwproduktie de aandacht te veel gericht was op die boeren in de ontwikkelingslanden waar het snelste op resultaten kon worden gerekend. Dat wil zeggen de boeren met een betere scholing, op de grotere bedrijven en in de bevoorrechte gebieden. Wertheim heeft daarvoor al in een vroeg sta-